

سرور یورش

مارچ ۲۰۱۰

زندانی در زندان از گوانتانامو تا بگرام

اخیراً روزنامه لاس آنجلس تایمز، منتشره در ایالت کالیفورنیای امریکا گزارش داد که حکومت اوپاما در نظر دارد تا محبوسین زندان مخوف گوانتانامو را به زندانی در پایگاه نظامی امریکا در بگرام افغانستان انتقال دهد. این زندانیان، که متهم بفعالیت‌های تروریستی اند، در کشورهای مختلف جهان بازداشت گردیده اند و به زندان گوانتانامو انتقال داده شده اند.

پیشینه تاریخی گوانتانامو

دهنه یا خلیج دهن گشاد گوانتانامو ناحیه ایست در ایالت گوانتانامو که در انتهای جنوب شرقی جزیره کیوبا موقعیت دارد. موقعیت جغرافیای طبیعی این دهنه طوری است که تپه های کوچک با سرایشی تند آنرا از سه طرف احاطه نموده است و طرف انتهای آن به بحیره کارایب در اوقیانوس اتلانتیک محاط است. مجموع مساحت این ناحیه ۴۵ میل مربع (۱۱۶ کیلومترمربع) است و از ازمنه قدیم بزرگترین بندر بحری بخش جنوبی جزیره کیوبا در آن موقعیت دارد.

جزیره کیوبا، بعد از آنکه در سال ۱۴۹۴ توسط کریستوفر کولمبوس کشف گردید، برای مدتی کوتاه در اشغال برتانیه و بعداً فرانسه (۱۷۴۱، ۱۷۶۰) درآمد و سپس برای مدت طولانی مستعمره هسپانیه بود. پس از جنگ هسپانیه - امریکا (۲۵ اپریل - ۱۲ آگست ۱۸۹۸)، جزیره کیوبا در تحت کنترل ایالات متحده امریکا در آورده شد. بعد از آزادی کیوبا، ایالات متحده امریکا دهنه گوانتانامو را در سال ۱۹۰۳ از نخستین دولت کیوبا به «اجاره دائمی» گرفت. بر طبق قرارداد ۱۹۰۳، کنترل و اختیار کامل دهنه گوانتانامو به منظور نفع گیری به امریکا تعلق گرفت،

در حالیکه حاکمیت نهایی آن حق مسلم کیوباخوانده شده است . در سال ۱۹۳۴ قرارداد «اجاره دایمی» دهنه گوانتانامو در بدل اجاره بهای سالانه معادل ۴۰۸۵ دلار امریکایی تجدید گردید . در قرارداد یادشده آمده است که این اجاره دایمی خواهد بود مگر آنکه یا طرفین آنرا لغو نمایند یا امریکا املاک آنرا ترک گوید .

بعد از انقلاب کیوبا در سال ۱۹۵۹ ، علیرغم مخالفت فیدل کاسترو رهبر جدید کیوبا ، آیزنهاور رئیس جمهور وقت امریکا به حفظ موقف دهنه گوانتانامو اصرار ورزید . بنا بر آن ، ایالات متحده امریکا قیادت آنرا کماکان نگهداشت و از آن زمان تا کنون آنرا بحیثیت پایگاه نظامی نیروی بحری خویش در منطقه کارایب مورد استفاده قرار میدهد . حکومت کیوبا با ادامه موجودیت این پایگاه مخالفت میورزد و مدعی است که اجاره گوانتانامو بر طبق قانون بین المللی فاقد اعتبار است .

زندان گوانتانامو

پس از حملات تروریستی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در امریکا ، حکومت آنکشور زندان یا بازداشتگاه نظامی ایراد دهنه گوانتانامو تأسیس نمود تا افراد مظنون به تروریسم بین المللی را در آن بازداشت و بازپرسی نماید و آنرا مورد محاکمه نظامی قرار دهد . از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۹ ، رویهمرفته در حدود ۸۰۰ نفر زندانیان مظنون به تروریسم از سر تا سر جهان ، بخصوص افغانستان ، عراق و پاکستان ، به زندان گوانتانامو فرستاده شده اند و سالهاست که اکثر این اشخاص بدون محاکمه در آن بسر میبرند .

چرا امریکا پایگاه نظامی خود در گوانتانامو را برای چنین زندانی انتخاب نمود ؟ عمدتاً بدان جهت که اگر زندانیان یاد شده در قلمرو امریکا بازداشت میگردیدند ، آنها بر طبق کنوانسیون ژنیو از حقوق معین برخوردار میشدند ، ولی بر اساس ادعای حکومت وقت امریکا برهبری جورج بوش ، از آنجاییکه گوانتانامو قلمرو امریکا شمرده نمیشود زندانیان محبوس در آن از این حقوق مستفید شده نمیتوانند و لذا پنتاگون هر طوریکه خواسته باشد با آنان رفتار مینماید . حکومت وقت امریکا

بر آن بود که زندانیان گوانتانامو در زمره زندان‌ها - نیان جنگی یک دولت محارب با آمریکا شمرده شده نمیتوانند ، زیرا افرادی اند که به سازمانهای تروریستی القاعده و طالبان متعلق اند و بنابراین آنها در ردیف اشخاصی قرار می گیرند که از شایستگی موقف زندانیان جنگی برخوردار شده نمیتوانند . بنابراین ، بنظر مقامات امریکایی زندانیان متعلق به سازمانهای تروریستی از قبیل القاعده و طالبان « جنگجویان غیرقانونی» بشمار می آیند ، زیرا آنها سربازان یونیفورمدار نیروهای مسلح دولتی مشروع یا نامشروع نمیشوند .

هنگامیکه بارک اوباما در جنوری ۲۰۰۹ زمام امور ریاست جمهوری آمریکا را بعهده گرفت ، موصوف تصمیم گرفت که زندان گوانتانامو را ، که موجب بدنامی امریکا گردیده است ، در طی مدت یکسال ببندد و زندانیان باقیمانده آنرا به جاهای دیگری انتقال دهد . بدین جهت ، قفس سفید بالای طرحی کارمینماید که بموجب آن قرار است زندانیان مزبور به بگرام انتقال داده شوند .

چرا بگرام ؟

آیا امریکا جای مناسبتردیگری برای نگهداشت زندانیان گوانتانامو ندارد ؟

چنانکه میدانیم زمانی آفتاب بر مستعمرات بریتانیای کبیر غروب نمیکرد ، بدین معنا که اگر بر قسمتی از مستعمرات آنکشور پرده تاریک شب پهن بود ، بر بخش دیگر آن روشنی روز گسترده بود و برعکس .

اکنون ، در قرن بیست و یکم ، این نقش با ابعاد گسترده تریه امریکا تعلق گرفته است . دولت ایالات متحده امریکا نه تنها سرزمین وسیع آن کشور — که از اوقیانوس اتلانتیک تا اوقیانوس پاسیفیک و از تنگه بیرنگ همجواریه روسیه در شمال الاسکا تا بحیره کارایب در جنوب ، تا امریکای لاتین ، امتداد دارد — بلکه فلهروهای وسیع تحت قیادت خود در ماورای ابحار — از پورتوریکو (دراوقیانوس اتلانتیک) گرفته تا دیگو گارسیا (دراوقیانوس هند) ، تا گوام و مجمع الجزایر مکرونیشیا ، جزایر مارشال و جزایر ماریانای شمالی (دراوقیانوس پاسیفیک) — را د

راختیا رخود دارد . علاوه بر آن ، امریکا د ارای بیش از ۷۰۰ پایگاه نظامی د رستاسر جهان ن است . اگر موجودیت ۲۴ ساعته زیر - دریایی ها و سردریایی های اتمی و غیرا تومی آنکشور د رآ بها ی آزاد او قیانوسها و بحیره های جهان بشمول قطبهای شمال و جنوب ، و نیز تکنالوژی موصلاتی و مخابراتی بسیارمد رن آنکشور را مد نظر بگیریم ، به این نتیجه میرسیم که حیطة نفوذ و حاکمیت استعمارنوبین امریکا درجهان خیلی بیشتر از پهنه سلطه استعمارکهنه شکست خورده بریتانیا میباشد .

بالین وصف ، ازپیشنهاد برخی مأموران بلند پایه حکومت اوباما مبنی بر انتقال محبوسین گوانتانامو به پایگاه نظامی آنکشور د بگرام چنین برمی آید که آنها درستاسر سرزمینها و قلمروهای وسیع وامکانات و تسهیلات حیرت آور توضیح شده دربالا محل مناسبی را برای محبوس ساختن ۱۹۳ نفر زندانیان باقیمانده گوانتانامو پیدا نکرده اند و سرانجام انگشت خود را بر محله کوچکی در کشور کوچک محاط به خشکه افغانستان گذاشته اند .

بااطمینان میتوان گفت که نظریه گوانتاناموسازی بگرام یک طرح بی باکانه ، ناسنجیده و به ضرر افغانستان است . توضیح شمه ای از حقایق زیرین موید این ادعا است :

۱ . این طرح هم اکنون مخالفت و مقاومت عده ای از مأموران بلند پایه حکومت او و با ما را برانگیخته است . جنرال مکریستال ، قوماندان کل قوای امریکایی و ناتو د رافغانستان ، با آن قویاً مخالفت ورزیده است ، زیرا بیم آن میرود که این طرح مأموریت او را بغرنجترو وظیفه ثابت سازی افغانستانرا دشوارتر سازد . همچنان ، سناتور لیند سی گراهام ، چهره ای سرشناس د ر امریکا قضا یی کنگره امریکا ، نگرانیهای ناشی از این طرح را موجه خوانده است .

۲ . نهادهای جهانی حقوق بشر ، از جمله سازمان عفو بین المللی ، سازمان نظارت بر حقوق بشر ، شورای قضایی اتحادیه آزادیهای مدنی امریکا و غیره ، نیز به طرح گوانتاناموسازی بگرام به شدت مخالفت ورزیده اند .

۳. چند روز قبل تظاهراتی بزرگ بعنوان اعتراض بر گوانتاناموسازی بگرام در جلوقصر سفید براه انداخته شد که در آن عده ای از تظاهرکنندگان «لباس» های مختص به زندانیان گوانتانامو را برتن نموده بودند.

۴. با در نظر داشت اظهارات هفته گذشته مکررستال مبنی بر اینکه زندان بگرام مطابق بق به پلانی در جنوری آینده به مقامات افغانی تحویل داده خواهد شد، اجرای طرح انتقال زندانیان گوانتانامو - نامو به بگرام، ازیکسو، امری بیلزوم و بیهوده خواهد بود و، ازسوی دیگر، پلان یاد شده را بـه مخاطره خواهد انداخت.

۵. با توجه به سابقه شکنجه های غیرانسانی و رفتار وحشیانه با زندانیان ابوغریب در عراق، گوانتانامو و بگرام، طرح تبدیل کردن بگرام به فرزند گوانتانامو ازیکسو دستاویزی خوب برای پرو - پاگند گروه های بنیادگرا خواهد داد و ازسوی دیگر بگرام را در برابر حملات تروریستی القاعده و طالبان افغانی و پاکستانی آسیب پذیرتر خواهد ساخت، زیرا بگرام، چنانکه همگان میدانند، حریم امنیتی طبیعی ای که گوانتانامو از آن برخوردار است ندارد.

۶. این طرح نه تنها پروبلم ناشی از بدنامی امریکا در رابطه با گوانتانامو را حل نخواهد کرد، بلکه دشواریهای دیگری بر مشکلات عدیده افغانستان خواهد افزود. زیرا این پروبلم با انتقال زندانیان باقیمانده گوانتانامو به بگرام پایان نخواهد یافت. از آنجاییکه جنگ ضد تروریسم امریکا در آینده قابل پیشبینی خاتمه نخواهد یافت، بدون تردید زندانیان دیگری از پاکستان، سومالی، یمن و دیگر کشورها بر آنها افزوده خواهد شد. در آنصورت، افغانستان به زندان بزرگ امریکا و حکومت آقای کرزی به زندانبان بین المللی مبدل خواهد گشت.

۷. بر اساس قانون بین المللی، حتی کشورهای اشغال شده و حکومت های دست نشانده از حقوقی برخوردارند که دولتهای اشغالگرا کیداً مکلف بر عایت آن میباشند.

۸. بنابر عقبماندگی قرون متما دی و جنگهای سی ساله اخیر و نیز در اثر جنگ کنونی برهبری امریکا، افغانستان هم اکنون به زندان بزرگ فقرا و بینوایان و به کشتارگاه و شکنجه گاه

مردم ستم – دیده‌ها ما مبدل کشته است. به منصفه اجرا در آوردن طرح مورد نظر چیزی جز نمک پاشی بر جراحات عمیق مردم رنج‌دیده افغانستان نخواهد بود.

۹. همسطح قرارداد در بگرام با گوانتانامو، که ناحیه‌ای اجاره شده در ایمی امریکا است، صریحاً در حکم زیرپا گذاشتن حقوق کمیته افغانستان و توهین به مردم می‌است که اکنون نزدیک به چهل سال می‌شود که در آتش خانما نسوز ناشی از جنگ‌ها و ویرانی‌های پیهم، که هنوز هم ادامه دارد، می‌سوزند و هیچکس در این جها نی‌مملو از «اشرف مخلوقات» به ناله و ضجه دادخواهان آنها گوش فرامیدهد.

اینجانب، نویسنده این سطور، پیوست به اعتراض بالقوه مردم ستم‌دیده افغانستان، که اکثریت خاموش جامعه افغانی را تشکیل میدهد، مخالفت شدید خود را در برابر طرح گوانتاناموسازی بگرام ابراز مینمایم و امیدوارم که این طرح نابخردانه کنار گذاشته شود.
